SVALBARD KIRKE

VERDENS NORDLIGSTE KIRKE

Historisk vandring under markering av 100 år med kirke på Svalbard 28. august 2021. Foto: Cecilia Blomdahl

Visitasrapport Svalbard kirke 2015-2026

Et særoppdrag i nord – å være kirke for alle i Arktis

Bispevisitas 10.-15. november 2026

1. Kort historisk riss siden forrige visitas (22.-27. september 2015)

Kirkas liv på Svalbard går tilbake til tidlig på nittenhundretallet da de første tankene om å etablere en prestegjerning og bygge kirke på øygruppa ble formet. Derfra preges kirkelivet av et lokalsamfunn i stadig endring. Utfordringene til kirka i dag er annerledes enn da den første presten, Thorleif Østenstad, startet sitt arbeid på Svalbard i 1920 i det som da var en company town.

Kirkas liv er blitt skapt av de menneskene som har jobbet i kirka, både ansatte og frivillige, men også av menneskene som bor og har bodd på øygruppa. Med sin plassering i Arktis, er kirka en viktig symbolbærer og et signalbygg i det sårbare landskapet, både når det gjelder livet i naturen og livet for de som bor her.

Svalbard kirke med sin historie, plassering, synlighet og de nye utfordringene, viser at kirka er tydelig og diakonal.

Historisk riss Svalbard kirke:

1917 Kirkegård anlagt i Longyear City og vigslet i 1919
1920 Thorleif Østenstad starter som første prest på Svalbard. Han var ansatt av Indremisjonen og Store Norske Spitsbergen Kullkompani
1921 "Vår Frelsers Kirke på Spitsbergen" ble bygget og vigslet 28.august
1943 Kirken, sammen med det meste av Longyearbyen, blir bombet og satt i brann
1945 Første sokneprest starter sitt virke. Den norske kirke har nå etablert seg på Svalbard. Sokneprest tilsettes av Kirkedepartementet.
1958 Svalbard Kirke vigslet den 24.august
2006 Åremål for sokneprest og kateket oppheves og tilsettingsmyndighet overføres til Nord-Hålogaland bispedømme.
2010 Endringer i kirkerom. Blant annet fjerning av prekestol og alterring, alteret flyttet ut fra veggen, slik at presten står bak alteret.
2011 Nytt lyd- og lysanlegg
2012 Nye stoler i kirkerommet
2013 Oppussing med malearbeid inne i kirken
2015 Oppussing av bårerom og ekstra leilighet i annekset bak kirka.
2017 Skille kirke - stat
2020-21 Nytt fundament for hele bygget, ny planløsning garderobe/toaletter i underetasje, nytt ventilasjons- og overrislingsanlegg; kontorer og bolig fraflyttes midlertidig
2021 Gjenåpning av Svalbard kirke mai etter 15 måneder, tilbakeflytting av kontorer Oppgradering av lysanlegg i kirkerommet
2021 Markering av 100 år med kirke på Svalbard 28. august med biskop Olav, katolske og ortodokse gjester og messer, historisk vandring, kulturkveld og jubileumsmiddag.
2022 Nytt tak på hele bygget
2022 Nye vinduer i kontordel, bolig og peisestue, restaurering av vinduer i kirkerommet
2023 Utvendig maling av hele bygget sluttført
2023 Glassmaleri av Veslemøy Nystedt Stoltenberg satt inn i kirkas korparti og innviet. Dette markerte sluttføring av de store vedlikeholdsprosjektene.

2024 Oppgradering av lydanlegg
2025 Helga O. Fykse vigles som diakon, første diakonvigsling i Svalbard kirke.
2025-26 Nytt vaskerom i kontordel og deling av lager i underetasje.

Glassmaleri «Lyset skinner i mørket» av Veslemøy Nystedt Stoltenberg, innviet september 2023. Sukkertoppen med skredsikring vises gjennom glassmaleriet.

Hendelser som har preget samfunnet og kirkas liv og oppdrag 2015-2026

19. desember 2015 gikk det ras fra Sukkertoppen som tok to menneskeliv. Bare intens innsats fra hjelpemannskap og frivillige hindret flere i å miste livet. Elleve spisshus ble tatt av skredet, ei husrekke ble skadet og kondemnert. Dette raset markerte et skille i opplevelsen av Longyearbyen som et trygt sted å bo og betraktes som klimadrevet.

14. -15. oktober 2016 gikk det sørpeskred på begge sider av Longyearbyen kirkegård i Longyeardalen og over veien. Veien forble stengt fram til sommeren 2017. Et tett samarbeid mellom daværende Sysselmann, Lokalstyret og Svalbard kirke førte til en enighet om at det ikke skulle settes ned flere urner på kirkegården, og en prosess for å etablere ny gravplass i et rassikkert område ble satt i gang. I juni 2022 besluttet Longyearbyen Lokalstyre plassering like nord for Svalbard kirke. Siden gjeldende forskrift for kirkegården ikke beskriver hvem som har ansvar for opparbeiding av ny gravplass, ble det satt i gang et arbeid fra Justisdepartementet, med Barne- og familiedepartementet som faginstans. Forslag til ny forskrift ble sendt på høring i juni 204, men høringsfrist september 2024. Forskriften ligger fortsatt til behandling hos Justisdepartementet. Dette har vært en svært krevende sak, ikke

minst den langvarige uavklarte situasjonen som gjør at retten til urnegrav for fastboende ikke oppfylles.

21. februar 2017, nytt snøskred i Longyearbyen som tok en rekke hus. Ingen liv gikk tapt.

Mars 2020, markering i Svea av endelig nedlegging av gruvedrift og start på prosessen med å tilbakeføre Svea til naturen.

Mars 2020, nedstenging av Norge og dermed Svalbard på grunn av Covid-epidemi. Nedstenginga falt sammen med utflytting av kontor og bolig i kirka på grunn av refundamentering. Vi kunne etter hvert fortsette med noen gudstjenester i kirkerommet, selv om bygget manglet vann og varme. Men det var mer hensiktsmessig å enten holde gudstjenestene utendørs eller i andre lokaler, som Galleri Svalbard, Svalbard Museum og på Huset. Lokalbefolkninga responderte positivt på at kirka flytta seg rundt og ikke stengte ned mer enn vi måtte pga nasjonale restriksjoner. Vi valgte også å holde fast på at fysiske møter og kontakt var viktigere enn utstrakt digital virksomhet.

Både i 2020 og i 2021 ble konfirmasjonsgudstjenestene flytta fra palmesøndag som er tradisjonen her, og til høsten på grunn av usikkerhet rundt restriksjonene.

Mai 2021 kunne Svalbard kirke igjen tas i bruk med kirkerom, peisestue og kontorer.

Oktober 2021 første covid-pasient registrert på Svalbard, vi var da 18 måneder inn i pandemien. Dette førte til en rask, akselererende bølge, som også gjorde at av beredskapshensyn ble alle juleturer avlyst, og julaftens gudstjenester avholdt fra kirketrappa i gnistrende vintervær og polarnatt. Gradvis ble en normalitet igjen etablert utpå vinteren 2022.

Februar 2022, Russlands fullskala invasjon av Ukraina førte umiddelbart til reaksjoner i lokalsamfunnet. Vi så blant annet ei økning av antallet ukrainere som kom flyttet fra Barentsburg til Longyearbyen. Det var flere solidaritetsmarkeringer i krigens første fase.

12. september 2022, brann i et boligkompleks, ingen store fysiske skader, men mange husløse og mange viste seg å være uten forsikring.

Oktober 2023, nedleggelse av kullkraftverket og strøm- og varmeproduksjon ble overført til dieseldrevne reservekraftverk/generatorer. Dieseldriften er ment som en midlertidig overgangsløsning mens man jobber med å fase inn fornybar energi. SNSK har fått overført ansvaret for energiforsyningen fra LL.

4. februar 2024, brann i et boligområde i Longyearbyen, ingen fysisk til skade, men mange husløse og prega av utrygghet gjennom lengre tid.

30. juni 2025 hadde gruve 7, den siste norskdrevne kullgruva sin siste driftsdag. På grunn av krigen i Ukraina, steg prisen på kull og Store Norske Spitsbergen Kullkompani hadde drevet utvinning av kull i to ekstra år. Det hadde gitt noe mer tid til omstilling, men et slikt kapittel lukkes ikke uten følelser og reaksjoner. Svalbard kirke inviterte til «Takkegudstjeneste for gruvebusen» på Longyeardagen 10. juni med stor deltakelse fra gruvemiljøet.

September 2025 ble befolkninga i Longyearbyen advart mot å drikke kranvann på grunn av høye forekomster av mangan, nikkel og sulfat. Dette henger sammen med varmere klima. Når permafrosten tiner og tundraen smelter, kollapser grunnen og grunnvannet finner nye veier inn i vinterdrikkevannskilden, Isdammen. Svalbard kirke har i likhet med andre institusjoner og arbeidsplasser, installert omvendt osmoseanlegg for rensing av drikkevann til besøkende og deltakere.

4. mai 2026 var den innvendige nedstenginga av gruve 7 sluttført, og nøkkelen ble kastet inn i gruvegangen. Det knytter seg spenning til konsekvensene av bortfallet av industriarbeidsplasser, all tilknytta kompetanse og infrastruktur, samt fraflytting også av et antall barnefamilier.

Markering av 100 år med kirke på Svalbard 28. august 2021. Foto: Cecilia Blomdahl

1. **Situasjonen i soknet/lokalsamfunnet - Svalbard sokn**

Svalbard kirke er verdens nordligste kirke og har som oppdrag og oppgave å betjene alle som oppholder seg på øygruppa, uavhengig av nasjonalitet og kirketilhørighet.

Svalbard kirke er en åpen folkekirke. Vi skiller ikke mellom medlemmer eller ikke, register over religiøs tilhørighet finnes ikke. Vår oppgave og utfordring er hvordan kirka kan være en brobyggende og stabiliserende faktor i ei tid med mye endring; være et gjestfritt hjem på veien.

Svalbard kirke samarbeider med den anglikanske, katolske og ortodokse kirke (inntil 2022) for å gi tilbud til dem som tilhører disse kirkene.

Longyearbyen er den største bosetningen og det norske administrasjonssenteret på Svalbard. De andre bosetningene er Barentsburg (herunder Pyramiden), Ny-Ålesund, Hornsund og de to meteorologiske stasjonene på Hopen og Bjørnøya som hører også til Svalbard. I tillegg ligger det fangststasjoner spredt rundt på Spitsbergen hvorav to er aktive, men ikke fast overvintring.

Longyearbyen ligger på 78ºN. Bosetningen ble grunnlagt av amerikaneren John Munroe Longyear i 1906. Den er nå et moderne familiesamfunn hvor det finnes både skole (1-13), barnehager, universitetssenter, lokalavis, butikker, restauranter, sykehus og kirke. Kulturlivet er aktivt og variert.

Første halvdel av 2026, hadde Longyearbyen 2480 innbyggere, med 66 nasjonaliteter (45% ikke-norske) representert. Antall barn mellom 0- 19 er 416. Fra å ha vært en gruvebosetning, har samfunnet endra seg fra begynnelsen av 90-tallet. I dag er turisme og forskning/utdanning viktige næringsveier. Svalbard lufthavn har nå daglig flyforbindelse til fastlandet hele året, og det er knapt opphold mellom turistsesongene.

I Svalbardmeldingene slås det fast at "Regjeringen ønsker å bevare et stabilt og robust norsk familiesamfunn i Longyearbyen på Svalbard for å sikre norsk nærvær i nordområdene".

Longyearbyen er ikke kommune slik vi er kjent med fra fastlandet. I 2002 ble det innført lokalstyre etter en egen modell. Det folkevalgte organet Longyearbyen Lokalstyre, fikk overført myndighet til å ta seg av blant annet infrastrukturen, samfunns- og arealplanlegging og barnehagene. Lokalstyrets myndighet gjelder innenfor Longyearbyen arealplanområde. Noen av de viktigste områdene er renovasjon, vei, vann og avløp, samt oppvekst. Lokalstyret har også valgt å utvide tjenestetilbudet ut over det lovpålagte, med både videregående skole og kulturskole, drift av kunstsenter, kulturhus, kino, Svalbardhall og alpinbakke. Det er bred politisk støtte til slike tilbud som bidrar til blilyst og bolyst.

Barentsburg

Gruvesamfunnet Barentsburg ligger ca 40 kilometer i luftlinje sørvest for Longyearbyen og er den nest største bosetningen på Svalbard. Det russiske, statseide gruveselskapet Trust Arktikugol eier og driver kullgruven og samfunnet. Selve kullgruven ligger midt i Barentsburg. Bosetningen hadde på det meste ca 1.500 innbyggere. I dag bor det i underkant av 400 personer i Barentsburg - også en del barn, antallet varierer 10-15%. Ca halvparten av befolkningen kommer fra (Øst) Ukraina, resten i hovedsak fra Russland. Barentsburg har eget kullkraftverk, sykehus, hotell, skole, barnehage og kultur- og idrettsbygg. Russlands konsulat på Svalbard ligger i Barentsburg, og Det Russiske Vitenskapsakademi har et forskningssenter der. De siste årene har det skjedd en betydelig oppgradering av boligmassen i Barentsburg. I tillegg til kulldrift og forskning, satses det stadig mer på turisme. Trusten tar også vare på Pyramiden, det tidligere gruvesamfunnet innerst i Billefjorden. De som arbeider og overvintrer der, tilhører Barentsburg. I Barentsburg er det oppført et minnekapell etter flystyrten i Operafjellet i 1996 hvor 141 personer mistet livet. Etter 2019 er det innredet et kirkerom med ortodoks ikonostas i kulturhuset.

Ny-Ålesund
Ny-Ålesund er verdens nordligste permanente bosetning og ligger i Kongsfjorden på nordvestkysten av Spitsbergen. Den er hovedsenter for norsk og utenlandsk naturvitenskapelig forskning på Svalbard. I tillegg til Norge, er en rekke nasjoner etablert, blant annet Tyskland, England, Italia, India, Nederland, Japan og Kina. Flere nasjoner er involvert i ulike forskningsprosjekt som styres av Norsk Polarinstitutt. Statsaksjeselskapet Kings Bay AS eier grunn og anlegg i Ny-Ålesund og driver infrastrukturen. Det bor om lag 30 personer permanent i bosetningen, men i sommersesongen øker befolkningen til det mangedobbelte.

Svea
Sveagruva lå ca 60 kilometer sørøst for Longyearbyen, innerst i Van Mijenfjorden. Etter at Lunckefjell ble offisielt åpna i 2014 med plan for oppstart i 2015, ble det i stedet driftshvile og stans og så endelig stenging i 2020. Svea er nå tilbakeført til naturen, det står kun noen få bygg igjen som benyttes av UNIS.

Hornsund
I Hornsund, sør på Spitsbergen, ligger en polsk forskningsstasjon, etablert i 1957. Der drives det blant annet forskning innen seismologi, meteorologi, biologi og glasiologi. Stasjonens besetning er 9 -10 personer på 12 måneders kontrakt. I sommerhalvåret tredobles antallet.

Hopen
Øya Hopen ligger ca 300 kilometer sørøst for Longyearbyen, ute i Barentshavet. Der driver Værvarslinga for Nord-Norge en meteorologisk stasjon, besetningen er på fire personer på 6-måneders kontrakter.

Bjørnøya
På Bjørnøya, om lag midtveis mellom Spitsbergen og fastlandet, driver Værvarslinga for Nord-Norge meteorologisk stasjon. Stasjonen har ei besetning på ni personer, også disse på 6-måneders kontrakter.

Fangststasjonene
De seinere åra har det vært fangstfolk på fire stasjoner på Svalbard; Akseløya i van Mijenfjorden, Kapp Wijk i Isfjorden, Austfjordneset i Wijdefjorden og Farmhamna. Det har variert fra år til år hvor mange som har overvintret, og det er kun Akseløya og Farmhamna som nå er aktive. I tillegg var det to overvintringer på Bamsebu 2020-22.

Kommunikasjon
Det er ingen veiforbindelse mellom bosetningene på Svalbard. Ny-Ålesund har kortbaneflyplass med flyforbindelse til og fra Longyearbyen flere ganger i uken. I Barentsburg har det russiske gruveselskapet en egen helikopterbase på Kaap Heer. Mellom bosetningene på Spitsbergen er det mulig å ferdes med båt om sommeren og med snøscooter om vinteren.

Om befolkningen, sosiale forhold

Svalbard har historisk i liten grad vært et sted hvor mennesker bor hele livet, det er naturlig i denne delen av verden hvor «explore and exploit» har vært beveggrunn for bosetting i

tidligere tider. Gruvesamfunnet Longyearbyen har utvikla seg til et moderne familiesamfunn med flere bein å stå på, der turistindustrien nå er det sterkeste, og der forskning og tjenesteyting er betydelig. Grafene på s 8 viser et bilde av dette. Vi har noen ganske få «Svalbardfamilier» som kan telle tre, snart fire generasjoner. Folk har kommet og reist. Dette preger Svalbard som levested på godt og vondt.

50% av befolkninga i Longyearbyen og Ny-Ålesund er mellom 20-44 år, det er ei ung befolkning, og det fødes i snitt 20 barn i året. Se grafen på side 7.

Folk som bor i Longyearbyen må forholde seg til stadig utskiftninger i befolkningen, noe som påvirker stabiliteten i samfunnet. Gjennomsnittlig median botid for flere nasjonaliteter er mellom 2-4 år (SSB 2022). Dette påvirker stabiliteten i samfunnet når 20% av befolkninga skiftes ut i løpet av et år. Gjennomsnittlig median botid for thailendere derimot er over 9 år og russere 5,5 år. Det er til sammen ca 45% beboere med ikke-norsk bakgrunn.

Det er flere lover som ikke er gjort gjeldene på Svalbard, for eksempel Sosialtjenesteloven. Den dagen man har behov for sosiale tjenester, må man flytte tilbake til sin kommune på fastlandet. Dermed finnes ikke sykehjem, langtidssyke med behov for omfattende hjelp, asylsøkere, tiggere eller synlige rusmisbrukere i byen. Lokalstyret skal ikke drive med sosialt utjevnende tiltak.

Det har vært krevende runder i forhold til hvilke rettigheter barn har for tilrettelagt undervisning i skolen i Longyearbyen vs skoler på fastlandet. Dette har skapt usikkerhet som har ført til at flere har flyttet til fastlandet.

Longyearbyen er et familiesamfunn og oppleves for mange som et godt sted å leve. Samtidig oppleves det som et klassedelt samfunn med tanke på bolig, lønn og andre arbeidsvilkår.

Boligsituasjonen er krevende. Det er politisk vedtatt å begrense boligmengden i byen. De fleste boliger tilhører Statsbygg eller Store Norske etter at LL overførte sine boliger. Byen har siden 2015 blitt rammet av ras og branner som i tillegg har ført til færre boliger, samt at mange boliger er gamle og trenger oppussing. Det er et stort etterslep på vedlikehold. En ny situasjon er korttidsleie og AirBnB som presser utleiemarkedet ytterligere.

Byen preges samtidig av ressurssterke mennesker og høy grad av aktivitet med et variert aktivitetstilbud med mange frivillige. Det er ikke hvem som helst som flytter til Svalbard.

Mange er flinke til å ta vare på hverandre, likevel finner ikke alle seg til rette. Flere kjenner på ensomhet, spesielt blant hjemmeværende med små barn, sykemeldte, studenter og de som har kommet alene til øya og som mangler et naturlig familienettverk rundt seg. Mørketiden kan bli en periode som forsterker ensomheten og som bidrar til ytterligere isolasjon.

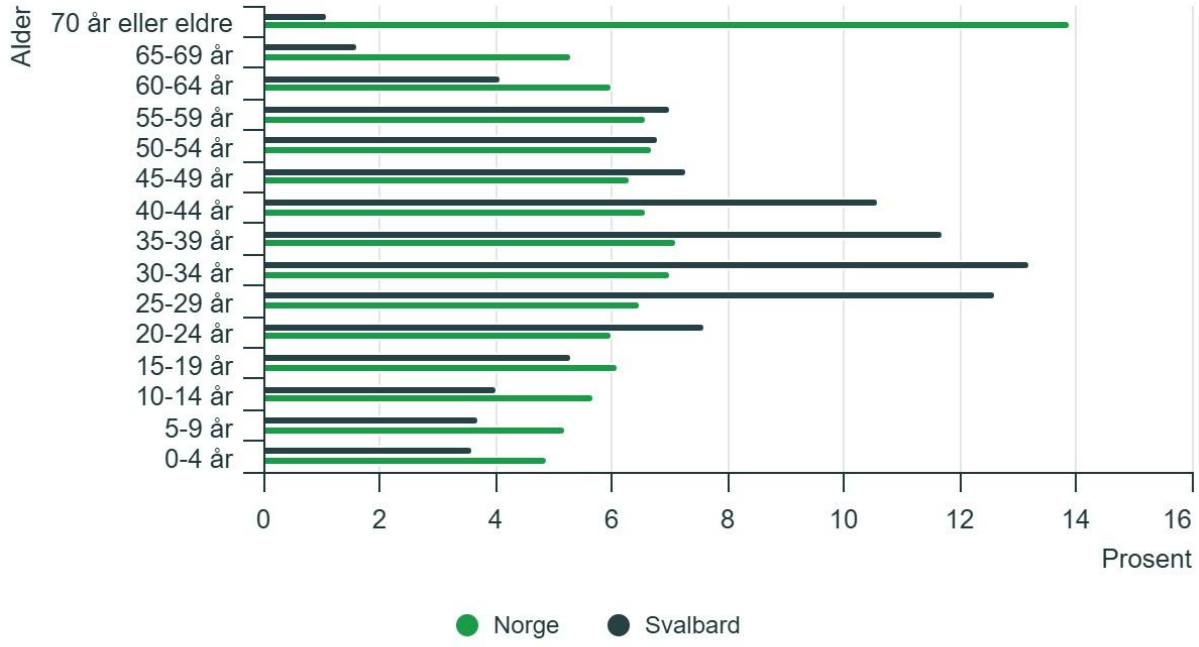
Det kan være vanskelig å være den som faller utenfor i et så ressurssterkt samfunn. Når ting går galt, er det sårbart å bo på et så lite sted, med stor avstand til familie og venner på fastlandet. Den enkle tilgangen til alkohol kan for noen bli et problem.

Psykisk helse

Helse- og omsorgstjenesteloven gjelder ikke på Svalbard, men kommunale helsetjenester som fysioterapi, tannlege, helsestasjon, svangerskapsomsorg, skolehelsetjeneste, barnevern og familievernkontor er etablert. Flere av tjenestene ligger under UNN og enkelte tjenester under Longyearbyen lokalstyre. Et lav-terskel psykisk helsetilbud oppfattes å være vel så viktig som de allerede eksisterende kommunale tjenestene.

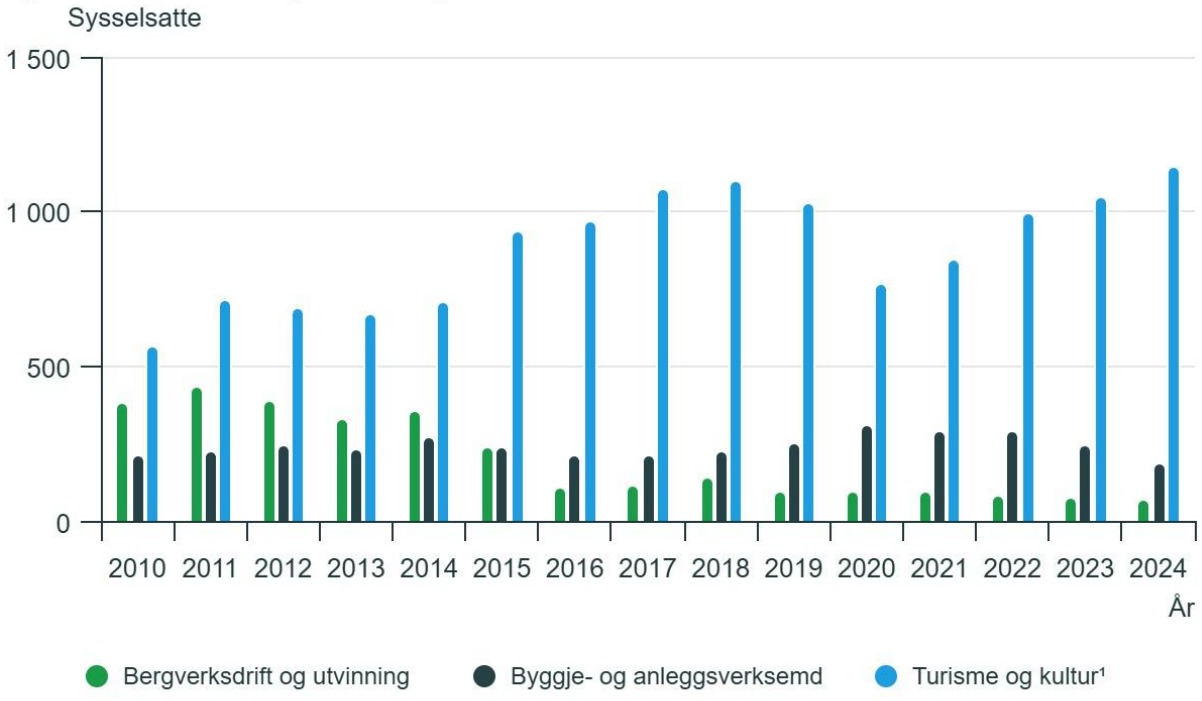
Svalbardsamfunnet har gjennomgått store endringer de siste årene uten at helsetilbudet har endret seg tilsvarende. Psykisk helsetilbud er like viktig som fysisk helsetilbud og konsekvensene av å ikke ha et adekvat psykiske helsetilbud i Longyearbyen er stor. I 2024 ble det meldt at de siste 14 månedene har selvmordsraten vært 10 ganger høyere i Longyearbyen enn i fastlands-Norge og vi har mistet 3 personer til selvmord. Psykisk helse er fortsatt svært tabubelagt og legene på sykehuset er av den oppfatning av at mørketallene er store, skriver de i en kommentar til Svalbardmeldingen 2024. Svalbard kirke har engasjert seg sterkt i denne tematikken, både i høringer, uttalelser, intervjuer og tiltak, som markering av Verdensdagen for psykisk helse og det pågående ukentlige tiltaket Babytreff/samtaletreff.

Befolkningspyramide Svalbard[1] og hele landet

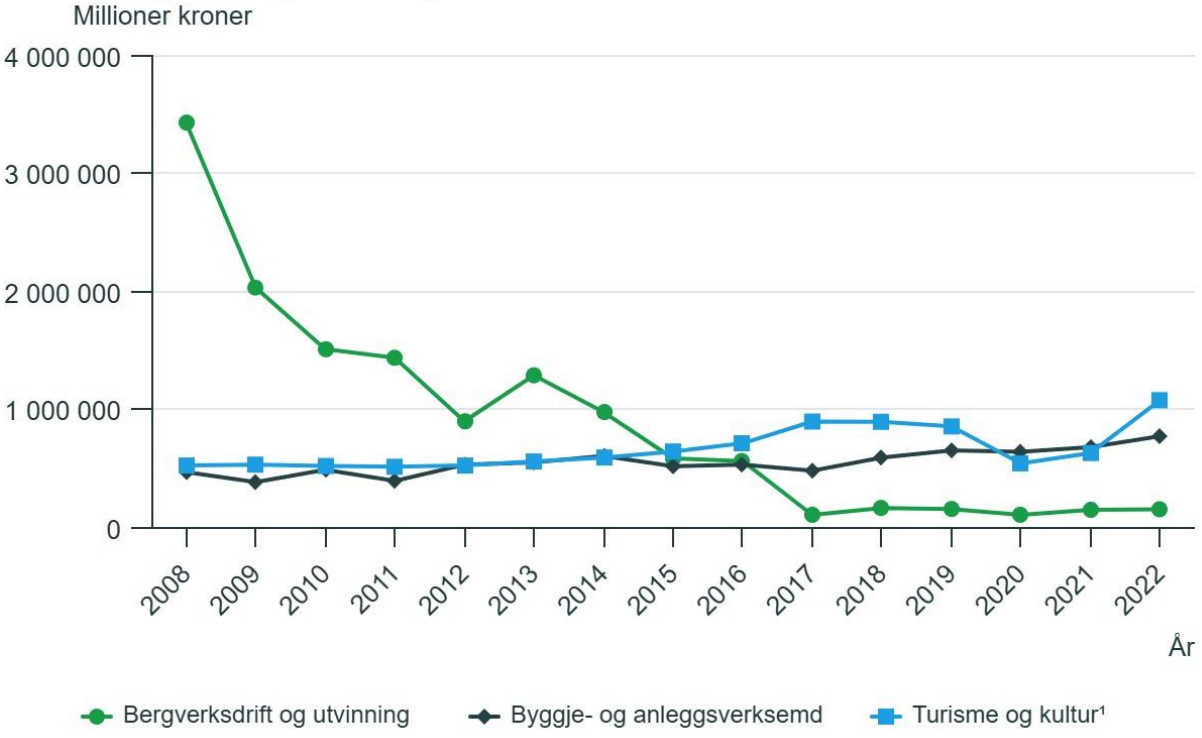
Kilde: Befolkningen på Svalbard, Statistisk sentralbyrå

Sysselsatte i utvalgte næringer

Kilde: Næringer på Svalbard, Statistisk sentralbyrå

Omsetning i utvalgte næringer

Første diakonvigsling i Svalbard kirke: Helga Fykse vigsles av biskop Olav Øygard Allehelgensdag 2025

2. Råd og tilsatte

Svalbard kirkeråd

Loven om tros- og livssynssamfunn er ikke gjort gjeldende på Svalbard. Kirken har ikke menighetsråd, men et lokalt kirkeråd som er et frivillig rådgivende organ for soknepresten og er en aktiv deltagende aktør med kjennskap til og kunnskap om lokalmiljøet. Rådet velges for 2 år på kirkens årsmøte, Longyearbyen Lokalstyre utnevner i tillegg en representant med vara. Svalbard kirkeråd ble stiftet i 1974, vedtekter og retningslinjer ble utarbeidet i samråd med biskopen i Nord-Hålogaland, disse er jevnlig revidert. Rådet har stort handlingsrom, men ingen lovpålagte forpliktelser. Rådet skal ha sin oppmerksomhet vendt/rettet mot alle deler av Svalbard kirkes liv, og inviteres til aktiv deltakelse, uttalelser i høringer og ved tilsettinger som beskrevet i mandatet. Kirkerådets medlemmer er aktive frivillige og bidrar på ulikt vis i kirkas liv, gudstjenester og aktiviteter.

Bestyrer/diakon er sekretær for Svalbard kirkeråd.

Svalbard kirkelige stiftelse

Etter skillet kirke/stat i 2017 mistet Svalbard kirke sitt lokale organisasjonsnummer. En langvarig prosess, ledet av Kirkerådet i Oslo, for å finne organisasjons- og styringsform på den lokale økonomien. Svalbard kirkelige stiftelse ble stiftet 18. april 2023, og registrert i

Enhetsregisteret 12. mars 2025, og fikk da eget organisasjonsnummer. Svalbard kirkeråds medlemmer utgjør styret i stiftelsen, soknepresten er daglig leder og bestyreren er sekretær. Stiftelsen eier nå Kirkehytta i Todalen, innkjøpt i 2019, og står for betjening av lån og drift. Stiftelsens inntekter er overskudd av salg av lokale og internasjonale produkter i kirkas peisestue, utlån av hytta, samt gaver til det lokale arbeidet. Det lokale organisasjonsnummeret gir Svalbard kirke anledning til å søke på ulike prosjektmidler og støtteordninger og bidrar på den måten til å gjøre Svalbard kirke mer sammenliknbar med fastlandsmenigheter.

Ansatte

Svalbard Kirke er en del av Nord-Hålogaland bispedømme og Tromsø Domprosti. Kirkens tre faste ansatte sokneprest, trosopplærer/kirkemusiker og bestyrer/diakon er alle tilsatt av bispedømmerådet. Alle lønns- og driftsmidler kommer som egen tildeling gjennom kapittel 1 i Svalbardbudsjettet. Soknepresten er leder for virksomheten. Det er som kjent ikke støttefunksjoner fra kommunalt hold, i det vi ikke har et kirkelig fellesråd. Soknepresten har derfor nødvendige kirkevergefunksjoner.

Siv S. Limstrand, sokneprest siden 2019, etterfulgte Leif Magne Helgesen som avsluttet sin 12-årige tjeneste i 2018. Arve M. Marthinsen var vikar i vakansen. Børre Sneltorp var vikar august 2024 - april 2025 i Limstrands sykefravær.

Anneli Ylitalo Ottem, trosopplærer/kirkemusiker siden 1. april 2022, etterfulgte Jovna Z. Dunfjell som ble tilsatt i 2015 og avsluttet sitt arbeidsforhold 1. desember 2021. Reidun Digernes og Bjarte Klevberg var vikar i Ottems fødselspermisjon mars – desember 2023.

Helga O. Fykse, bestyrer/diakoniarbeider siden januar 2023, vigslet til diakon 2. november 2025. Fykse etterfulgte diakoniarbeider Torunn Sørensen som avsluttet etter 17 års tjeneste i Svalbard kirke i februar 2023.

Det er ingen andre ansatte i Svalbard kirke, foruten om ferievikarer, innleide musikere ved behov, samt ungdommer ansatt på prosjektmidler «sommerjobb i kirken» somrene 2024, 2025 og 2026.

Svalbard kirke har tradisjonelt hatt god stabilitet i stab, særlig etter at åremålene ble avvikla i 2006, og utskiftingene av alle tre ansatte i perioden 2018-2023, er naturlig. Vi ser at kirkas ansatte – og Svalbard kirke som institusjon, er viktige for kontinuiteten, kjennskapen og kulturen i byen – der skiftene skjer raskere på de fleste arbeidsplasser. Dette er ei kjensgjerning som forplikter, og legger en ekstra dimensjon til arbeidet.

Vi ser også at arbeidsoppgavene og -presset øker i takt med endringer i kirke og samfunn. Det er mer å forholde seg til fra sentralkirkelig hold, det er mer å forholde seg til i lokalsamfunnet, enten det er etablering av folkehøgskole drevet av KFUK-KFUM, nye strukturer i lokalpolitikken med nye høringer og prosesser osv, eller arbeidet knytta til det å være leietaker av et kirkebygg med kontorer som stadig skal vedlikeholdes og følges opp. Døgnåpen kirke med totalt 25.000 – 30.000 besøkende i året ut over ca 10.000 deltakere på ulike arrangement og aktiviteter, krever også sitt. Eller et samfunn som ikke får lavere puls i mørketida.

Alle tre ansatte fører timer som pålagt i wintid, dette gir god oversikt, også over merarbeidet. Sokneprest arbeider i snitt ei drøy ekstra uke i måneden, i perioder atskillig mer. Bestyrer/diakon har også betydelig +timer på det jevne. I tillegg kommer det arbeidet vi må la bli liggende eller redusere, mye av det handler om kurs, oppdateringer, samt intern virksomhet - som våpentrening. Dette tilsier at vi jevnt over mangler en 40-50% stilling, for å estimere lavt. Om vi i tillegg tar med ulike kompensasjons- og lederdager som ikke blir benyttet pga arbeidsmengde, øker underbemanninga. Dette er en situasjon vi tar alvorlig, både med tanke på arbeidslivets bestemmelser og bærekraft i virksomheten, og som fordrer at vi ser aktivt etter løsninger for å øke ansatteressursen.

Sokneprest har kontinuerlig beredskap på øya. Det tilsier at den daglige aktiviteten bør være justert for å ha rom for det uforutsette i enda større grad enn på fastlandet. Diakonen er soknepresten stedfortreder når det gjelder beredskap ved kortere fravær.

Avstanden til fastlandet fordrer selvstendighet gjennom arbeidsdagen og understøtter viktigheten av å ha nær kontakt med flere instanser i lokalmiljøet. Samtidig er det god kontakt med domprost og bispekontoret når ulike utfordringer oppstår. Ei praktisk utfordring, er at flyrutene nå i hovedsak går direkte Longyearbyen-Oslo, så Tromsø er ikke lenger vår naboby 1,5 time unna. Vi opplever også at flyene har kapasitetsproblemer på grunn av turismen.

Dåp i Svalbard kirke 1. søndag i advent 2023. Foto: Robert Bjørklund

3. Livet i menigheten

Svalbard kirke er åpen hele døgnet, et åpent, hellig rom alle mennesker kan oppsøke både i sorg og i glede. Dette gjelder både fastboende og besøkende. Her kan man sitte ned, tenne lys, være i stillhet, be, meditere, lese, ta en kopp kaffe/te, prate mm. Arkitekturen og utforminga innbyr til det. Dette gir en grunnleggende tillit i lokalsamfunnet at kirka tilhører folket og byen – «kirka vår» sier folk, og har samtidig klare og positive forventninger til at kirkas folk skal være nær, til stede og støttende i det som skjer.

a. Trosopplæring

Svalbard kirke har en egen trosopplæringsplan fra 2017, denne må revideres i tråd med Den norske kirkes nye planer for kirkelig undervisning. Det er viktig for oss at trosopplæringen henger sammen med barne- og ungdomsarbeidet i kirka, også i et forebyggende perspektiv.

Fra 2014 har Svalbard kirke fått tildelt trosopplæringsmidler fra bispedømmet. Dette har gjort at vi har kunnet utvikle arbeidet i tråd med planen, innenfor vår kontekst og ressurser:

Utdeling av 2-, 4- og 6-årsbøker, samt 3-årsbibel. Alle familier med barn i aktuell alder får invitasjon i posten til familiegudstjeneste med utdeling av kirkebok, i tillegg til annonse i avisa, nettside og på Facebook. Vi ønsker å knytte kontakt med familiene og prøver å bruke muligheten også til å presentere vårt kontinuerlig arbeid og knytte utdelingen til det.

Babysang er et ukentlig, stabilt møtested for foreldre med barn fra 0-1 år. Vi leker og synger med babyene med fokus på relasjonsbygging mellom foreldre og barn, mellom barna, og ikke minst mellom foreldrene. Det serveres frukt, kaffe og te. Oppslutningen varierer gjennom året, avhengig av hvor mange som er hjemme med barn. Vi ser også at vårt eget diakonale tiltak Babytreff/samtaletreff og andre sosiale tiltak nok reduserer antallet deltakere på babysang i perioder.

Barnekoret Polarknøttene for aldersgruppen 4-6 år ble drevet ukentlig fra 2022 – 2024 men aktiveres nå i forbindelse med særskilte tiltak.

Barnekoret Polargospel ble startet i 1989 og er for aldersgruppen 7-13 år og har ukentlig øvelse. Medlemstallene har variert fra 10-25 de siste årene. Korøvelsene samler jevnlig 7-10 barn for å synge, tenne lys og spise sammen. Polargospel er synlige og aktive i Longyearbyen med fast deltakelse på familiegudstjenestene hvor koristene også er medliturger, samt arrangement som Solfest, julekonsert. Koret ledes av kirkemusiker/trosopplærer med støtte fra frivillige. Koret er meldt inn i Acta og mottar Frifondmidler.

Svalbard kirkes speidergruppe KFUK-KFUM: Speidergruppa drives av frivillige foreldre og unge voksne. De gjør en uvurderlig innsats for at de nå over 30 medlemmene i alderen 9-19 år kan ha speiding som fritidsaktivitet. Speiding er et viktig tilskudd til annet organisert tilbud for barn og unge i Longyearbyen, her kombineres læring og lek på en inkluderende måte i et åpent lavterskeltilbud.

Speidergruppa får Frifondmidler gjennom medlemskap i KM speiderne, kan søke om midler gjennom Lokalstyrets KORK midler samt annen økonomisk støtte. Egenandeler er med på å finansiere turer/leirer på fastlandet. Bestyrer yter administrativ støtte til hovedleder, mens

trosopplærer holder kontakt med tanke på samarbeid inn mot arrangement og gudstjenester.

Konfirmanter i Svalbard kirke 2025. Bildet ble tatt for å brukes i Den norske kirkes nasjonale kampanje.

Konfirmanttida går over to semester i Svalbard kirke. Forberedelsene er lagt opp som ukentlige samlinger hvor konfirmantene hentes fra skolen, spiser et enkelt måltid og så arbeider med tema. Undervisningen følger års- og semester-planer. I tillegg til dette deltar konfirmantene i NRKs TV-aksjon i oktober og i Kirken Nødhjelps fasteaksjon før påske. Svalbardkonfirmantene har en fastlandstur til Oslo i opplegget, der diakonale og kulturelle institusjoner som Kirkens Bymisjon, 22-julisenteret, Roseslottet og Oslo domkirke er på programmet. Denne turen er av stor betydning for å bli kjent med et større og mer sammensatt Norge, bli eksponert for storbyens utfordringer, og ikke minst tilbringe mye tid sammen. Det søkes om støtte til turen gjennom Lokalstyrets Kork-midler, dette holder egenandelen nede. Svalbard kirke støtter også turen gjennom bruk av trosopplæringsmidler.

Konfirmantene deltar i minst åtte gudstjenester i løpet av konfirmasjonstiden. De bidrar som medhjelpere/medliturger på minst to av disse, samt står for kirkekaffen. De deltar også på ulike festivalkonserter og andre arrangement og aktiviteter for å bli kjent med kirkas liv.

Antallet kirkelige konfirmanter på Svalbard varierer etter årskullets størrelse, sammensetning, kulturell/religiøs tilhørighet, samt om Humanetisk Forbund tilbyr humanistisk konfirmasjon. Oppslutninga om kirkelig konfirmasjon varierer fra 25-90 prosent. Siden 2020 har vi hatt informasjon om kirkelig konfirmasjon i den aktuelle klassen allerede før sommeren.

Chill'n spill for unge voksne startet i 2021 etter initiativ av elever fra Svalbard Folkehøgskole (SFHS). Her kan unge fra SFHS, UNIS og VGS møtes månedlig i peisestua. Det er et lavterskeltilbud som gjør at flere får en opplevelse av byens åpne kirke. Programmet er brettspill, boller/kaker og kakao. En av kirkas ansatte deltar hver gang. Oppmøtet variere fra 10-50, og vi ser at dette er en viktig arena for inkludering og bli kjent.

Iben Abild, leder av Ungdomsrådet i Longyearbyen, holder appell ved minnesmerket etter 22. juli på 17. mai 2026, Svalbard kirkes speidere har heist flagget.

b. Diakoni

Den diakonale tenkningen i Svalbard Kirkes arbeid tar utgangspunkt i Den norske kirkes diakoniplan og satsingsområdene. Vi har en lokal plan for diakoni, revidert i 2024.

Kirka deltar på ulike arenaer med omsorg og omtanke, vi ønsker å være våken og åpen for nye satsingsområder og møter med mennesker. Miljø, klima og globale perspektiv er integrert og er med på å skape engasjement og opplevelse av både lokal og global tilhørighet; det er kirkas vesen, kropp og identitet.

Vi utfordres stadig og lærer nye måter å møte mennesker på. Vi møtes ofte utendørs både på tur og med gudstjenestesamlinger, blant annet ved kirkas hytte.
I vårt internasjonale lokalsamfunn er kirka åpen hele døgnet, et åpent, hellig rom alle mennesker kan oppsøke både i sorg og glede. Enhver kirke har som målsetning å være en brobygger, uavhengig av nasjonalitet, kjønn og alder.

Samtaletilbud gis av sokneprest og diakon. Oppfølging av samtaler og personer er høyt prioritert og skjer fortløpende og uten ventetid. Kirken er en samtalepartner, lytter og støtter når mennesker trenger en prat i forbindelse med enkle utfordringer, eller når hverdagen blir kaotisk og uhåndterbar i forbindelse med ulike kriser og livsoverganger.

Gjennom arbeidet har kirken kontakt med mange barn, unge og familier i Longyearbyen og ønsker å møte alle på en åpen og støttende måte.

Soknepresten har god kontakt med Svalbard folkehøgskole, både ledelse og elever, slik at det er godt kjent at kirka er her for dem. Vi har jevn kontakt med samskipnaden i Tromsø med tanke på samarbeid om psykososial oppfølging, samtaletilbud og gjensidig informasjonsutveksling når det gjelder studentene på UNIS.

Babytreff/samtaletreff avholdt ukentlig fra høsten 2023 for hjemmeværende småbarnsforeldre. Det er et diakonalt tiltak med fokus på ulike tema som er viktige for småbarnsforeldre, og som belyses av eksterne samarbeidspartnere som lege, helsesøster, PPT, familievernkontoret, barnehage, fysioterapeut mfl. Tema varierer fra sykdom hos babyer, foreldres psykiske helse, papparollen, til opptrening etter fødsel, informasjon om ulike hjelpetiltak og ressurser i Longyearbyen.

Målsettinga har vært flerdelt; a) lage et åpent treffsted, slik at det er et sted å gå til og bryte isolasjon, b) dele informasjon om tilgjengelige ressurser, for å slå hull på myten om at det ikke er hjelp å få her oppe, c) skape nettverk og relasjoner småbarnsforeldre mellom.

Frivillige sørger for varmende bål etter gudstjeneste i Hiorthhamn.

Frivillige

Kirken er i sitt vesen frivillig og oppstår i fellesskapet. Det er nødvendig med ei stadig gjennomtenkning og refleksjon over praksis over hvordan vi inviterer til engasjement og deltakelse. Vi ønsker å invitere til frivillighet som en diakonal måte å bli inkludert i Longyearbyen på.

Frivillighet og dugnad spiller en viktig rolle i Longyearbyen, både som et sosialt lim, og bidrar også til synlighet. Det er likevel et faktum at ikke alle har mulighet eller ressurser til å drive med frivillig innsats. Å kunne knytte frivillighet sammen med et arrangement, vil kunne virke inkluderende og være en ressurs for den enkelte, samtidig med å ta ansvar i en institusjon som vi alle tilhører hvis vi vil.

Andre vedvarende utfordringer i frivillighetsarbeidet, er den stadige" turnover" i befolkninga, som gir uforutsigbarhet og utfordrer stabilitet og kontinuitet. Vi kan derfor ikke bygge opp ei frivillighet som forutsetter at de som engasjerer seg har en lengre tidshorisont. Men dette åpner også muligheter for nytt engasjement, samtidig som opplæring og systematisering blir ekstra krevende.

Her er det mulighet til å få satt enda mer av frivilligheten i system; spesielt i forbindelse med å være vertskap for besøkende i kirka.

Diakonien spiller på lag med kultursatsingen blant annet ved å legge til rette for temamøter, konserter av ulike slag og musikkfestivaler.

Polargospel synger sola fram 8. mars 2026

c. Misjon og solidaritet

Svalbard kirke har tidligere hatt misjonsavtale med Norsk Misjonsselskap. Denne er ikke fornyet, men vi bruker fortsatt deres dåpskluter fra Madagaskar og knytter dermed hvert dåpsbarn til misjonsengasjementet.

Kollekten i Svalbard kirke gis til Kirkens Nødhjelp i advents- og fastetida, mens Kirkens Bymisjon er mottakere resten av året. Dette er viktige uttrykk for solidaritet.

Henning Sommerro og Kullstrupene – Longyearbyen blandakor holder vårkonsert mai 2026

d. Kirkemusikalsk virksomhet/kultur

Kultur har vært et satsingsområde for Den norske Kirke og for Svalbard kirke de ti-årene. Svalbard kirke har ikke utarbeidet egen plan for kirkemusikk/kultur, men vi anser det som en integrert del av alt vi gjør som kirke. I 2015 fikk Svalbard kirke sin første utdannete kirkemusiker i stillinga som trosopplærer/kirkemusiker. Det ble et stort løft for både kirka og byens kulturliv, og nye spor kunne gås opp.

Trosopplærer/kirkemusiker har organisttjeneste i Svalbard kirke og samarbeider med lokale musikere, sangere og kor, både i forbindelse med gudstjenester, konserter og salmekvelder. Gjennom samarbeidet skapes gode relasjoner mellom kirka og det frivillige kulturlivet.

Både Kullstrupene – Longyearbyen blandakor og Tundradundrene har hatt kirka som øvingssted i ei årrekke. Det er med på å bygge gode relasjoner og positiv forventning til

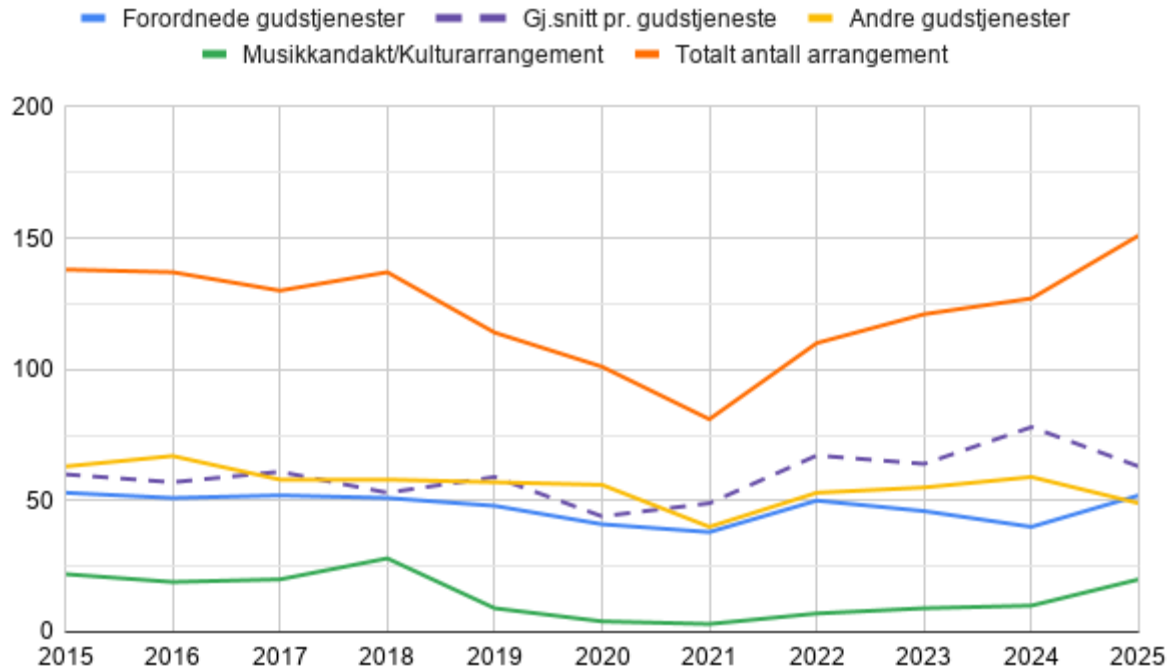
samarbeid. Korene har i perioder hatt kirkemusikeren som dirigent eller akkompagnatør. Dette gjelder også Store Norske Mandskor.

Det er et godt etablert samarbeid med ulike festivaler som Blues- og Jazzfestivalen, Solfestuka, Litteraturfestivalen, samt det fine samarbeidet med Arctic Chamber Music Festival. I forbindelse med festivalene er det kirkekonserter, mens Polarjazz også preger og løfter søndagsgudstjenesten med festivalmusikere. Fra 2019 har det vært arrangert Longyearbyen Pride og kirka er faste samarbeidspartnere med solidaritetsgudstjeneste og flagger med byens største regnbueflagg.

I tillegg arrangeres det flere egne konserter og temamøter i kirka. Svalbard kirke er ettertrakta som konsertarena, både for kor og instrumentalister. Vi sier ja til samarbeid om vi har kapasitet. Det er verdifullt for byen som helhet, også fordi de fleste konsertene er gratis og dermed tilgjengelig uavhengig av økonomi. Alle konsertene blir introdusert og satt i sammenheng med hva kirka er på dette sted.

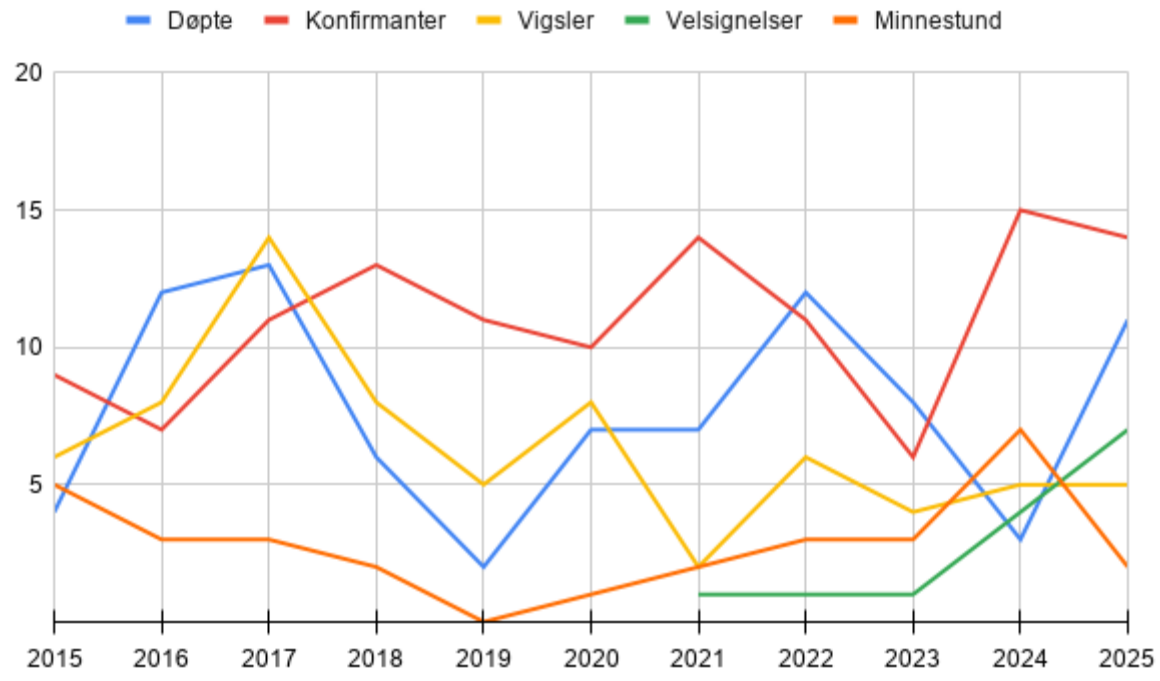
e. Statistikk for kirkelige handlinger

Statistikken er basert på dagsregisteret som føres manuelt og regnes sammen ved årets slutt. I årsrapportene vil alle aktuelle tall kunne gjenfinnes, samt statistikk for trosopplæringstiltak. Dessverre fungerer ikke Kirka vår etter intensjonen for vår virksomhet.

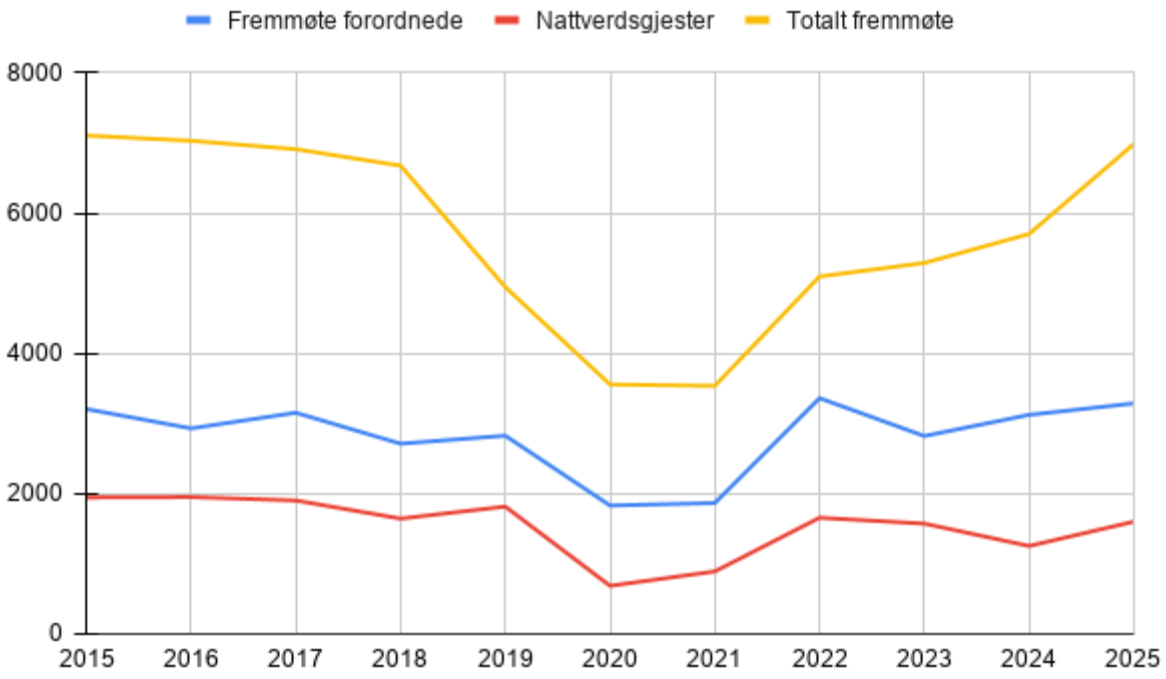
Merknader:

- Fra 1.9.25 føres kveldsmesser som forordnede gudstjenester, jfr ny forordning. Dette vil føre til at gjennomsnittet per gudstjeneste med tida vil gå ned.
- Fra 2025 føres juleandakter på stasjoner og i bosettinger under musikkandakt/kultur.

Merknader:

- Strømming av begravelser fra fastlandet er ikke tatt med i grafen, hhv 1: 2023/1, 2024/2, 2025/4
- I 2025 var det 1 urnebisettelse

Vurdering

Statistikken viser fortsatt gode besøkstall på gudstjenestene. Det er til vanlig ulike perioder i året med økende aktivitet gjennom vinter og vår, samt utover høsten. Sommeren er i stor grad preget av turistbesøk. Da tilrettelegges gudstjenestene særlig med tekstark på ulike språk. Liturgiene er generelt lett tilrettelagt for at ikke-norske skal kunne følge med, og de er noe forkortet, slik at gudstjenestene vi holder inne- og utendørs er gjenkjennbare. Samisk Kyrie er innført fast som ledd. Med stor utskifting av befolkning og mange ulike tilhørigheter, har vi stort fokus på enkelhet og stedegenhet i liturgien og har beholdt ordningen som var godkjent i 2012 som utgangspunkt.

Det er fra 2024 i snitt gudstjeneste eller annet arrangement tre av fire søndager i måneden i Svalbard kirke. Antallet gudstjenester på søndager ble tatt noe ned etter en vurdering av den totale aktiviteten.

Utegudstjenester var tidligere mest aktuelt i skutersesongen, men med tilgang til Kirkehytta i Todalen, har vi fra i 2020 invitert til påske-, pinse- og høstgudstjeneste ute. Disse samler gjerne andre enn de som ellers deltar i kirkens gudstjenester.

Det har vært arbeidet bevisst over tid i Svalbard kirke med å skape en inkluderende nattverdpraksis hvor både barn og voksne, fastboende og tilreisende uavhengig av kirketilhørighet, er velkomne. Vi ser at tallene har gått opp og stabilisert seg etter pandemien. I familiegudstjenestene har vi innarbeidet praksis med bønnevandring.

Hver tirsdag kveld er det kveldsmesse. Den har en enkel form med fokus på stillhet, musikk, tekst, lystenning og nattverd. På disse kveldene er praten og kirkekaffen etterpå i peisestua viktig, mange kontakter knyttes her på tvers av tilhørighet, fartstid og alder. Noen ganger alternerer vi med engelskspråklig kveldsmesse, kulturarrangement i peisestua eller Gospelkvelder i samarbeid med Svalbard Folkehøgskole.

Antall dåp er sterkt varierende, det varierer fra 4 til 13 i perioden grafen viser. Vi arbeider kontinuerlig med å invitere til og legge til rette for dåp på en god måte. Vi har fire dåpskjoler til utlån.

Antallet vielser varierer naturlig fra år til år, men vi ser en klar økende tendens av tilreisende par som ønsker velsignelse for borgerlig inngått ekteskap, de fleste utenlandske.

Vi ser også at lokal minnestund i en del tilfeller erstattes av strømming av begravelse fra fastlandet. Minnestundene er likevel fortsatt viktige, de er lokalsamfunnets farvel. Det skal vi vite å ta vare på.

Det totale antallet besøkende i Svalbard kirke i løpet av et år er 35.000-40.000, hvorav altså 6000 deltar i gudstjenester og andre arrangement, mens det er ca 4000 som deltar i våre aktiviteter og ulike korøvelser i kirka.

Svalbard kirkes konfirmanter besøker Roseslottet ved Frognerseteren i Oslo, en kunstpark som forteller om nazismen og fascismens trusler mot demokrati og menneskeverd.

4. Kirke og kommune

a. Økonomi og forvaltning

Svalbard kirke er en del av rettssubjektet Den norske kirke. Ved skillet mellom stat og kirke fra 2017, ble Svalbard Kirke økonomisk organisert under Kirkerådet med videre kobling til Nord-Hålogaland bispedømme og Tromsø Domprosti. Den økonomiske tildelinga kommer gjennom Kapittel 1 i Svalbardbudsjettet. Kirkerådet har vedtatt en egen paragraf i økonomireglementet for Den norske kirke, §2c, som omhandler Svalbard kirke. Dette sikrer at midlene kommer til anvendelse kun på Svalbard, og bruken av tilskuddet rapporteres særskilt til departementet gjennom årsrapport og regnskap. Det er direkte kontakt og dialogmøter mellom Kirkerådet i Den norske kirke og Justisdepartementet. Dette har erstattet sokneprestens tidligere kontaktmøter med Kirkeavdelingen i Kulturdepartementet og Polaravdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet. Kontakten mellom sokneprest og ledelse i Kirkerådet i Den norske kirke er god, og var avgjørende da vi i perioden 2022-2025 sakket akterut i bevilgningen. Etter stor felles innsats, og med betydelig støtte fra rikspolitikere på Stortinget, lokal støtte fra Longyearbyen Lokalstyre, Arbeiderpartiets lokallag, VisitSvalbard og andre, er bevilgningen for 2026 der den skal være. Stiftsdirektør i Nord-Hålogaland, økonomidirektør i Kirkerådet og sokneprest gikk noen avklarende runder i 2024, slik at vi er på samme spor med tanke på styring av økonomien.

Som en følge av den særegne organisasjonsformen vi har her på Svalbard, uten støtte fra et kommunalt kirkelig fellesråd, faller alle administrative driftsoppgaver på kirkas stab og mye praktisk må fordeles, uavhengig av faglig ansvar. Dette tilhører det særegne ved å være tilsatt her. Hovedansvaret tilligger sokneprest som også har funksjon som kirkeverge, for eksempel når det gjelder forvaltning av gravplass. Bestyrers oppgaver er også komplekse med tanke på drift, og favner alt fra økonomi, oppfølging av biler og snøskutere til renholdskontrakter, vaffelsteking og sølvpuss. Bestyrer er også sekretær for Svalbard kirkeråd og dermed Svalbard kirkelige stiftelse, og forbereder og følger opp saker. Vi ser at mye ressurser går med til å drifte ei døgnåpen kirke, som også er byens mest tilgjengelige signalbygg. Gjestfrihet koster tid, omtanke og ressurser.

I forbindelse med den vanskelige økonomiske situasjonen med bevilgninger som ikke holdt tritt med utgiftene, var det tydelig og god støtte lokalt. Her er LLs leder Terje Aunevik (V) th og nestleder Jo Gytri (H) tv i bildet.

b. Prosjekter/samhandling – ulike arenaer

Kirken har et nært tverrfaglig samarbeid med flere instanser i lokalsamfunnet, som Sysselmesteren, sykehuset, Longyearbyen lokalstyre, Svalbard folkehøgskole, UNIS, skole, barnehager og lokale bedrifter.

Longyearbyen Lokalstyre har ikke formelt ansvar inn mot kirkas drift, utover utnevning av representant til Svalbard kirkeråd og dermed Svalbard kirkelige stiftelse.

Beredskap

Kirken har en sentral plass i beredskaps- og krisearbeid, både i det forebyggende arbeidet, når krisen skjer og i etterarbeidet. Dette er beskrevet i det årlige tildelingsbrevet fra Justis- og beredskapsdepartementet: Kirken på Svalbard står i en særstilling, ikke minst på grunn av den rollen den spiller i den offentlige beredskapen.

Soknepresten er medlem i Sysselmesterens beredskapsråd og øvingsutvalg, i lokal redningstjeneste og i Lokalstyrets Forebyggende Forum og Psykososiale Kriseteam. Psykososialt kriseteam ble opprettet i 2014 som et likeverdig samarbeid mellom Lokalstyret, sykehuset og kirka. LL leder teamet og det kalles inn ved kriser og hendelser av større og mindre art. Svalbard kirke kan også benyttes som alternativt Evakuerende – og pårørendesenter (EPS). Dette betyr også at kirka er med på alle store tverretatlige beredskapsøvelser. Disse avholdes i regel hvert annet år.

Svalbard kirke tar initiativ til undervisning og kurs i samarbeid med andre organisasjoner, feks selvmordsforebyggende kurs fra Vivat, UNN Tromsø. Dette gir nyttig og oppdatert kunnskap.

c. Kirkebygg

Selve kirkebygget er eid av Statsbygg, med Den norske kirke som leietaker. Leie for kirkebygget, samt boliger til alle tre ansatte, dekkes av den statlige bevilgninga. Det er inngått ny, langsiktig avtale gjeldende fra 1.1.2024. Statsbygg står for vedlikehold og teknisk tilsyn ihht avtale. Det avholdes jevnlige driftsmøter. Bygget er ferdig rehabilitert utvendig, med nytt fundament, tak og vinduer. Ventilasjonsanlegg og sprinkler er oppgradert. Sliping av golv i peisestue og kirkerom står for tur.

d. Skole/barnehage/kirke

Samarbeidet med Longyearbyen skole er sentralt for Svalbard Kirke. Det fungerer godt både ved enkelthendelser, når kriser rammer og mer faste gjøremål.

Det blir arrangert to skolegudstjenester før jul i samarbeid med skolen, og ulike trinn besøker kirka som del av undervisningen i KRLE. Den årlige julelunsjen i kirkas peisestue, «julekarbis» for lærerne, er et sosialt tiltak som også virker sammenbindende institusjonelt. Dette er et viktig møtepunkt mellom kirkas og skolens ansatte.

Kontakten er god også med barnehagene, særlig rundt høytidene med adventsamlinger, julespill og påskevandringer. Oppslutningen er god og samarbeidet gjensidig åpent.

Svalbard Folkehøgskole ble etablert i 2019 og preger kirkas liv på en svært positiv måte. I løpet av året har vi flere viktige kontaktpunkter for elever og lærere, som månedlige morgensamlinger, kveldssamlinger, julegudstjeneste, lørdagsseminar om tro, samt veiledning av stipendiatene. Staben har etablert et samarbeid med skolens ledelse og

planlegger aktivitet sammen. Folkehøgskolen engasjerer seg i frivilligheten i Longyearbyen, og kirka nyter også godt av elever som frivillige speiderledere, i det praktiske med Chill'n spill, som musikalske medspillere under gospelkvelder.

Elever ved Svalbard Folkehøgskole på Chill'n spill i kirkas peisestue.

e. Beboere på institusjoners rett til trosutøvelse

Loven om tros- og livssynssamfunn er ikke gjort gjeldende for Svalbard. Det finnes heller ikke institusjoner her for beboere. I vår internasjonale, lille by er det mennesker med ulike livssyn, og det er vår plikt i en slik majoritetsposisjon å være bevisst på det. Vi utforsker derfor dialogen med «Voices of Faith in Longyearbyen», der vi lytter til ulike stemmer fra ulike trospraksiser. Første dialog fant sted i mai 2026 i et samarbeid med Jesu Kristi Kirke av de siste dagers hellige, temaet var «Håp». Intensjonen var deling ut ifra egen religiøs tilhørighet/tradisjon og erfaring.

Katolsk messe ved korset i Hornsund, på julebesøk 2025 med sysselmester og f. Andrzej Kosciukiewicz.

f. Besøk til andre bosetninger og økumenisk samarbeid

Soknepresten på Svalbard skal følge opp alle bosetninger på Svalbard, det ligger i vårt oppdrag. De ulike bosetningene Barentsburg, Ny-Ålesund, Hopen, Bjørnøya, Hornsund, blir hovedsakelig besøkt i juletida sammen med Sysselmesteren. Dette er en etablert og viktig tradisjon.

Hornsund
Den polske forskningsstasjonen i Hornsund nyter godt av det gode samarbeidet med den katolske kirke i Tromsø. Tre ganger i året har vi katolsk prest på besøk, denne praksisen startet i 1986. Svalbard kirke leier helikopter for kirkebesøk til Hornsund og det holdes også katolsk kveldsmesse i Svalbard kirke. I august 2021 besøkte biskopen i Tromsø Stift, Msgr. Berislav Grgic, Longyearbyen i forbindelse med markeringa av 100 år med kirke på Svalbard. I august 2026 besøkte biskop Erik Varden Longyearbyen sammen med seks katolske prester og representanter for Caritas Norge. Anledninga var at første katolske messe ble feiret på Svalbard i 1926. De katolske kveldsmessene inngår i vår gudstjenesteplan og kirkemusiker stilles til disposisjon.

Barentsburg
Det har vært mer sporadisk besøk av russisk-ortodoks prest. Våren 2015 besøkte en ortodoks prest fra Oslo, Longyearbyen og Barentsburg. Det var ujevne besøk fram til det siste i vår regi i 2021, koordinert av fader Kliment ved Den hellige Olga i Oslo. Den russisk ortodokse kirke har i samarbeid med Trust Arktikugol selv sendt prester til Barentsburg de siste årene. Først noen måneder i 2024 og så i ett år fra april 2025-2026. Krigsutbruddet i februar 2022, med Russlands invasjon av Ukraina, skapte en ny og krevende situasjon med tanke på samarbeid mellom bosetningene. Det har like fullt vært en klar holdning at barn og

ungdom skal skjermes. Soknepresten har holdt god kontakt med rektor ved Barentsburg skole i denne tida. Elever fra Barentsburg skole deltar på feiring av 17. mai i Longyearbyen bla med deltakelse i festgudstjenesten. Svalbard kirke reiser på julebesøk med barn og unge til Barentsburg rundt 6. januar, og feirer ortodoks jul på skolen. Etter krigsutbruddet har det ikke vært åpne felles feiringer i kulturhuset som tidligere.

Ny-Ålesund: Det er et godt og åpent samarbeid med Kings Bay som bekoster besøkene våre og med Norsk Polarinstitutt som koordinerer forskningsprogrammene i Ny-Ålesund. Vi opplever at de ser på Svalbard kirke som en viktig og naturlig ressurs i håndteringa av psykososiale og eksistensielle utfordringer, samt bevissthet rundt vår plass i kriseberedskap og – håndtering. Vi har dessverre ikke klart å opprettholde kirkebesøkene så ofte som ønskelig de siste årene på grunn av hektisk aktivitet på begge sider. Julebesøkene har gått som normalt.

Svea fikk sitt siste julebesøk i 2020, under pandemien. Nå er Sveasamfunnet historie og tilbakeført til naturen.

Samarbeidet med de ulike kirkene er økumenikk på nært praktisk plan, og har siden 2023 også inkludert Den anglikanske kirke i Norge med et årlig førjulsbesøk til Longyearbyen.
Vi kaller det gjerne åndelig gjestfrihet – spiritual hospitality, og det uttrykker vårt ansvar som kirke for alle på øygruppa.

Allehelgenssøndag på Longyearbyen kirkegård. Den er fortsatt stengt for nye urnegraver etter regnstorm og sørpeskred 14. – 15. oktober 2016. Skredbanen ses til høyre som et sår i terrenget.

g. Klima

Som verdens nordligste kirke har Svalbard Kirke et eget ansvar for å sette søkelyset på klimasituasjonen. Det er her vi ser konsekvensene av klimaendringene raskest, vi har det tett inn på kroppen. Her kjennes klimasorgen konkret. Enten det er synet av Longyearbreen som trekker seg tilbake, fjorder som ikke lenger er islagt om vinteren eller den arktiske ørkenen som blir stadig fuktigere og nye arter finner veien.
Klimasituasjonen og det sårbare Arktis er et fokus som tydeliggjøres både i konfirmantarbeid, i gudstjenestens liturgiske ledd og i deltakelse i lokale aksjoner og initiativ. Tidligere sokneprest Helgesen var dypt engasjert i tematikken, det resulterte i flere bøker redigert i samarbeid med Kim Holmén UNIS og Ole Arvid Misund NPI. Dette er også den tematikken som oftest går igjen når vi møter besøkende og internasjonal presse. Soknepresten tar nå ofte presse med til kirkegården i Longyearbyen, der sporene etter sørpeskredene i 2016 fortsatt ligger som arr nedover fjellsiden og viser vår sårede jord.

h. Visjoner

Svalbard Kirke sluttet seg til den strategiske plan for Nord-Hålogaland Bispedømme. I hovedsak samsvarer strategiene ved Svalbard Kirke med den regionale kirkelige strategi, med et fokus på Svalbards egenart.

Kjerneverdier for Svalbard Kirke er

- Åpenhet
- Tillit
- Raushet
- Våken

i. Satsingsområder

Det legges ikke opp til et stort fokus på Svalbard på samisk og kvensk kirkeliv, slik som bispedømmet gjør i sine satsinger, utover innarbeiding av samisk Kyrie, markering av SamefoIkets dag, samt bruk av samiske salmer. Svalbard Kirke kjenner seg forplikta på å videreutvikle egenarten som verdens nordligste kirke, med utgangspunkt i folket her nord, og med et spesielt fokus på det sårbare livet både blant mennesker og i naturen. Vi er vitner her nord, og denne vitneposisjonen forplikter oss i det vi gjør:

- Trosopplæring
- Gudstjenesteliv
- Diakoni
- Kultur
- Fokus på klima og miljø

Svalbard Kirke har en sentral plassering i lokalsamfunnet i Longyearbyen. Vi er samtidig bevisst på at vi er kirke for hele Svalbard med alle dens bosetninger.

Langfredags påskegudstjeneste på Vindodden har vært feiret siden 1996, hele hyttebygda møter opp.

5. Kommunikasjon og informasjon

a. Informasjonsarbeid

Svalbard kirke legger vekt på å være åpen og tilgjengelig for de som ønsker informasjon og kontakt, og også for lokal, nasjonal og internasjonal presse. Det er også markant interesse fra ulike dokumentarteam, forskerhold og kunstnere.

Felles for disse er at de er særlig interessert i hva det betyr å være kirke på et sted som merker klimaendringene så tydelig, endringene i lokalsamfunnet, nedlegging av gruvedrift, samt siste fire års erfaringer når det er krig i Europa og vi har både russere og ukrainere midt iblant oss. Temaet psykisk helse er også av stor interesse. Dette er erfaringer, tanker og utfordringer det er viktig å dele, nettopp ut i fra så dette er et prioritert område.

Soknepresten har vært fast bidragsyter i P1+ sin morgensending siden 2022 og kontaktes jevnlig av NRK radio.

Kirkas månedsprogram og plakater for konserter henges opp fysisk i butikker, hoteller, UNIS, Svalbard Museum. Dette er viktig for de som ikke bruker sosiale medier.

b. Menighetsblad – Svalbard kirke gir ikke ut menighetsblad**.**

c. Hjemmeside/sosiale medier

Svalbard kirke har sin hjemmeside på Den norske kirkes plattform. Vi oppdaterer kalender månedlig og legger særlig ut saker som beskriver kirkas program gjennom kirkeåret og sesongene, innkalling til årsmøte og valg, høringsinnspill og oppdateringer.

Svalbard kirke har aktive sider på Facebook og Instagram, samt legger ut alle åpne arrangement i Lokalstyrets innbyggerapp. Vi bruker også sosiale medier til formidling, for eksempel Kirkens Nødhjelps fasteaksjon, samt deler stoff fra Den norske kirkes og bispedømmets kanaler.

Blikk framover

Endring ligger i Svalbardsamfunnets DNA. Vi lever i og er kirke i en klimatisk og geopolitisk «hot spot». Vi har et særoppdrag i nord; å være kirke sammen med et folk som hele tida endres, stadig raskere, stadig flere språk, flere identiteter, flere kulturer – og der det rår store ulikheter når det gjelder rettigheter, økonomi, ordninger. Midlertidighet preger arkitektur og infrastruktur der husene og rørgatene står oppå tundraen. Oppi alt dette leves livet og kirkas liv preges.

Visitasrapporten i 2015 reflekterte usikkerhet rundt hva stans i gruvedrift ville bety for samfunnet og dermed kirkas liv. Nå vet vi mer om det. Vi ser også antydninger til hva masseturismen gjør med lokalsamfunnet, når Longyearbyen blir en destinasjon – og vårt hverdagsliv blir en attraksjon. Dette er det uro rundt, og vi ser fra kirkas side at det for eksempel ikke lenger er bærekraftig å invitere til solvafler i peisestua etter solas tilbakekomst 8. mars, på grunn av tilstrømming av turister som vil ha gratis vafler. Men hvordan kan kirka være et hellig rom, et sted for refleksjon og oppdagelse av hva Svalbard er og betyr og lærer oss om livets og naturens storhet og sårbarhet, og vår avhengighet?

Baksida av Svalbardmedaljen er blant annet et klassedelt samfunn, men der skillene går på kryss og tvers. Det handler om lønninger, korttidskontrakter, boligmangel, mangel på beskyttelse i arbeidslivet, uklarhet rundt lovtolkning, bortfall av stemmerett for ikke-norske innbyggere, sårbarheter på grunn av ensomhet, avstand, mangel på nettverk, kulturforskjeller, eller manglende felles språk- og samfunnsforståelse.

Vi preges av politiske beslutninger på nasjonalt nivå, som får stor betydning for oss lokalt. Det handler om makt og avmakt, om nærhet og distanse, om privilegier og mangler.

Og oppi alt dette skal det bygges en ny by de neste tiårene, ny vannforsyning, ny energiforsyning – de store prosjektene er overveldende. Den menneskelige faktor må ikke glemmes. Og det må heller ikke arbeidet med ny gravplass, dette må nå løses etter 10 år.

I alt dette skal vi være kirke sammen, tjene lokalsamfunnet som det fortjener og trenger. Utfordre og lindre. Bygge bro. Ta følge på veien. Det er en krevende tjeneste, og vi må være rusta for den – faglig, menneskelig og ressursmessig.

Siv S. Limstrand
Sokneprest på Svalbard
Longyearbyen, 10. oktober 2026 Rapport avgitt til visitas 10.-15. november 2026

Svalbard kirke framstår nå som et godt vedlikeholdt bygg etter rehabilitering, klar til fortsatt å gi ly.

Uten frivillige stopper det meste opp – her er det dugnad for å flytte Kirkehytta til nytt fundament:

Daværende kronprins Haakon deltok i gudstjenesten 14. august 2025, markering av 100 år med Svalbardlov.

«Bang pots for Gaza» med solidaritetsmesse, et samarbeid mellom Svalbard kirke og kunstnere ved Artica. Det førte til at Svalbard kirkes klokke ringte i 15 minutter hver torsdag hele høsten 2025 som en påminning om sulten og lidelsene i Gaza.

Gruvearbeider Jon Gunnar Hansen synger under Takkegudstjeneste for gruvebusen, fullsatt kirke 10. juni 2025

Svalbard kirke er alltid representert på den årlige Aktivitetsmessa for å informere og invitere til deltakelse.

Klokketårn og sokneprest i Ny- Ålesund. Foto av Esther Horvath inngår i hennes prosjekt «Women in the Arctic sciences" og ble inkludert i National Geographics 100 beste bilder i 2023.

Kirkehytta i Todalen eies nå av Svalbard kirkelige stiftelse og brukes til kirkas aktiviteter. Den kan lånes av fastboende og er populært blant familier og andre som ikke har tilgang til hytte.

DEN NORSKE KIRKE
NORGGA GIRKU
NORJAN KIRKKO

Nord-Hålogaland bispedømme
Davvi-Hálogalándda bismagoddi
Pohjais-Hålogalandin pispaseura